

Protocol schoolaanwezigheid voortgezet onderwijs

Een handelingsgerichte aanpak
om schoolaanwezigheid te bevorderen

**STERKE
KINDEREN**
SAMENWERKINGSVERBAND
VO NOORD-KENNERLAND

Concept d.d. 1 augustus 2024

Jacqueline Molenaar namens de netwerkgroep
schoolaanwezigheid

Voorwoord

Dit protocol is een doorontwikkeling van het protocol thuiszittende leerlingen dat in 2018 van kracht werd. Het protocol van 2018 is gebaseerd op de Methodische Aanpak Schoolverzuim [MAS¹] en het toenmalige Verzuimprotocol van het Samenwerkingsverband. In de MAS wordt omschreven wie wat doet in welke fase van het schoolverzuim. De methode is ontwikkeld door Halt², het Openbaar Ministerie³, de Raad voor de Kinderbescherming⁴ en Ingrado⁵.

De netwerkgroep Schoolaanwezigheid heeft gekeken waar het Verzuimprotocol nog verbetering c.q. verfijning behoefde in vergelijking met de MAS. Dit heeft geresulteerd in een regionale aanpak Noord-Kennemerland, vervat in een protocol Schoolaanwezigheid.

Met de implementatie van MAZL⁶ binnen de regio Noord-Kennemerland, de ontwikkeling van een escalatieladder, onderwijszorgarrangementen, privacywetgeving en de Proeftuin schoolaanwezigheid is het protocol geüpdatet.

De in 2017 opgerichte netwerkgroep Schoolaanwezigheid (eerder HAS) formuleert jaarlijks een (update van het vernieuwde) protocol als resultaat.

De huidige werkgroep bestaat uit de volgende personen: Ymie de Jong (leerplichtambtenaar gemeente Alkmaar), Pepijn van der Beek (ondersteuningscoördinator de Viaan), José van der Meulen (ondersteuningscoördinator Focus), Nellie Ossebaar (jeugdarts GGD) miv 23-04-24 vervangen door Simone Meijnen, Judith Wit (projectleider team J&S-coaches VO), Kelsey Haan (leerplichtambtenaar gemeente Dijk en Waard) en Jacqueline Molenaar (sr consulent passend onderwijs/projectleider).

Jacqueline Molenaar, namens de gehele werkgroep Schoolaanwezigheid

1 augustus 2024

¹https://ingrado.nl/media/files/kennisbank/aanwezigheid_in_het_onderwijs/verzuim_18_min/praktijk_en_instrumenten/Factsheet_MAS_voor_scholen_april20.pdf

²<https://www.halt.nl/>

³<https://www.om.nl/onderwerpen/schoolverzuim-spijbelen>

⁴<https://www.kinderbescherming.nl/themas/schoolverzuim>

⁵<https://ingrado.nl/home>

⁶<https://www.ncj.nl/onderwerp/mazl/>

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
Kader	4
Leerplicht en kwalificatieplicht	4
Verzuim	5
Ongeoorloofd verzuim	5
Goorloofd verzuim	6
Dreigend thuiszitten	6
Typologie schoolverzuim.....	6
Aanpak	7
Integrale aanpak.....	7
Monitor School Aanwezigheid [MSA].....	7
Proeftuin Schoolaanwezigheid	9
MAZL	9
Betrokkenen	10
Pedagogische driehoek – ouders & leerling	10
Pedagogische driehoek - school	10
Samenwerkingsverband	10
Leerplichtambtenaar	11
Jeugd & Schoolcoach vo	11
Jeugdarts en -verpleegkundige (JGGZ-team)	11
Vrijstelling van leerplicht	12
Bijlage 1: typologie vs categorie MSA	13
Bijlage 2: melden	14
Bijlage 3: procedure	15
Bijlage 4: verzuimspreekuur LPA	16

Inleiding

Ieder kind heeft het recht om te leren⁷. Professionals van scholen, gemeenten, jeugdhulp-/zorginstellingen en samenwerkingsverbanden po en vo in de regio Noord-Kennemerland bundelen in 2017 krachten om dit recht voor ieder kind in de regio in de praktijk te realiseren. Netwerkgroep (Handelingsgerichte Aanpak) Schoolaanwezigheid wordt geformeerd. De gemeenschappelijke ambitie van de netwerkgroep: *in 2020 zit geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg*. Deze gemeenschappelijke ambitie wordt in 2017⁸ verankerd in het regionaal *thuiszitterspact Noord-Kennemerland*.

⁷ [NCOR Leerrechten als structurele grondslag voor wetgeving.pdf \(ingrado.nl\)](#)

⁸ [http://www.swvnoord-kennemerland.nl/cp/uploads/downloads/PPONK008X_-Thuiszitterspact_Deel-1_productie\(1\).pdf](http://www.swvnoord-kennemerland.nl/cp/uploads/downloads/PPONK008X_-Thuiszitterspact_Deel-1_productie(1).pdf)
[http://www.swvnoord-kennemerland.nl/cp/uploads/downloads/PPONK008X_-Thuiszitterspact_Deel2_productie\(1\).pdf](http://www.swvnoord-kennemerland.nl/cp/uploads/downloads/PPONK008X_-Thuiszitterspact_Deel2_productie(1).pdf)

Om de vraagstukken die rondom deze doelgroep leven regionaal in goede banen te leiden, wordt in 2017 een projectleider thuiszittende leerlingen aangesteld, ontwikkelt de netwerkgroep Schoolaanwezigheid (SA) gezamenlijke taal ten aanzien van thuiszittende leerlingen en stelt SA een eenduidige integrale en regionaal afgestemde aanpak samen, waarbij iedere betrokkene de eigen rol en verantwoordelijkheden kent.

Door krachten te bundelen, is er in de regio Noord-Kennemerland een aantal curatieve maatwerkoplossingen opgezet en ontwikkeld, in lijn met de ambitie: JGGZ VO⁹, HIT¹⁰ en CLEO¹¹. In schooljaar 2020-2021 verschuift de focus van een curatieve naar een preventieve handelingswijze. Jongeren die op school regelmatig afwezig zijn, hebben namelijk vaker moeite met het vinden van een baan, lopen meer kans problemen te krijgen met hun psychische gezondheid en met hun socialemotionele ontwikkeling. Om te voorkomen dat jongeren langdurig thuiszitten, is het belangrijk om schoolverzuim vroegtijdig te signaleren en aan te pakken¹².

Om dit te realiseren maken samenwerkingsverbanden en gemeenten afspraken middels de Uitvoeringsagenda Passend Onderwijs-jeugd¹³. Zodoende wordt het project MAZL¹⁴ een feit, aanvankelijk op een negental scholen en thans op alle vo-scholen in de regio. Scholen houden aanwezigheid bij in de Monitor School Aanwezigheid [MSA] die 4 maal per jaar met de consultant passend onderwijs van het Samenwerkingsverband, de leerplichtambtenaar, de betrokken jeugd- en schoolcoach en betrokken jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige wordt besproken. In schooljaar 2021-2022 wordt het Multidimensional-Multitiered system of support (MD-MTSS)¹⁵ ingezet en er wordt gestart met de Proeftuin Schoolaanwezigheid om een verdere impuls te geven aan de beoogde preventieve handelingswijze.

Kader

Leerplicht en kwalificatieplicht

De leerplicht houdt in dat kinderen in Nederland naar school gaan. De leerplicht begint vanaf de eerste maand na de vijfde verjaardag en duurt tot en met het schooljaar waarin het kind 16 jaar wordt of tot het einde van het 12e schooljaar. Daarna/daarnaast kennen we de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht is een van de maatregelen om schooluitval van jongeren tegen te gaan en kansen van startende jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. De plicht houdt in dat jongeren zonder startkwalificatie tot hun achttiende verjaardag onderwijs volgen. Een startkwalificatie is een havo-, vwo- of mbo-diploma vanaf niveau 2. Jongeren onder de 18 jaar zonder startkwalificatie worden, wanneer ze verzuimen, gemeld bij de leerplichtambtenaar. Heeft een jongere zijn schoolloopbaan beëindigd zonder startkwalificatie, dan is de jongere een voortijdig schoolverlater [vsv'er]. Voor jongeren tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie, treedt de Aanpak Voortijdig Schoolverlaten in werking¹⁶. Met deze aanpak wil de overheid jongeren tot 23 jaar stimuleren alsnog een startkwalificatie te halen. Gemeenten hebben deze wettelijke taak toebedeeld gekregen en voeren deze uit via het zogenaamd Doorstroompunt¹⁷. Het Doorstroompunt coördineert activiteiten om vsv te voorkomen, maakt hiertoe bijvoorbeeld afspraken met onderwijs en (jeugd-)zorg, registreert vsv'ers, helpt vsv'ers bij het vinden van een opleiding of werk en monitort vsv'ers en jongeren in kwetsbare posities [JiKP¹⁸]. Met deze laatste groep worden jongeren bedoeld die - al dan niet met getuigschrift of een diploma - doorstromen naar een Entree- of MBO 2-opleiding, of het onderwijs uitstromen en afkomstig zijn uit het voortgezet speciaal onderwijs [VSO]/gespecialiseerd onderwijs [GO], praktijkonderwijs [PrO], basisberoepsgerichte leerweg van het

⁹ [JGGZ-vo team - Artikel - SWVNK \(swvnoord-kennemerland.nl\)](#)

¹⁰ [SWVNK \(swvnoord-kennemerland.nl\)](#)

¹¹ [Home - CLEO - SWVNK \(swvnoord-kennemerland.nl\)](#)

¹² [Schoolverzuim aanpakken \(nji.nl\)](#)

¹³ [Uitvoeringsagenda passend onderwijs en jeugd - SWVNK \(swvnoord-kennemerland.nl\)](#)

¹⁴ [Home - M@ZL - SWVNK \(swvnoord-kennemerland.nl\)](#)

¹⁵ [PRESENT! \(onlineblad.nl\)](#)

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/aanpak-voortijdig-schoolverlaten-vsv>

¹⁷ Voorheen RMC

¹⁸ <https://www.ocwincijfers.nl/themas/jongeren-in-een-kwetsbare-positie/landelijke-gegevens-over-jongeren-in-kwetsbare-positie>

VMBO, het leerwerktraject van het VMBO [LWT], een Entree-opleiding en alle anderen die instromen in Entree-opleiding, maar niet doorstromen vanuit een van de genoemde onderwijssoorten. Doorstroompunten hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een sluitend vangnet te bieden voor JikP en doelen op voorkomen maatschappelijke achterstand.

Verzuim

Om verzuim in een vroeg stadium aan te kunnen pakken is de samenwerking in de zogenaamde pedagogische driehoek (ouder/verzorger-school-jongere) de belangrijkste factor. In het kader van schoolaanwezigheid ligt de nadruk op de samenwerking tussen de ouder¹⁹ en school en specifiek om het oudercontact. Toch blijkt dat ouders en school elkaar vaak te laat vinden als het gaat om verminderde schoolaanwezigheid. Een kennismaking tussen ouders en school in een vroeg stadium is een goede start binnen de pedagogische driehoek. Tijdens een kennismakingsgesprek kan in algemene en in specifieke zin, maar in elk geval gestuurde aandacht het beste gevestigd worden op aanwezigheid, in plaats van op verzuim. Bij verzuim ligt de nadruk op ongewenst gedrag, bij aanwezigheid op gewenst gedrag.

Binnen het Protocol en de Monitor Schoolaanwezigheid onderscheidt het samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland 3 categorieën en 5 typologieën. De categorieën komen overeen met de vormen van verzuim zoals de Leerplichtwet en -ambtenaren deze gebruiken, de categorieën kent de wet niet. Leerplichtambtenaren echter, erkennen ze steeds meer. In dit hoofdstuk wordt enerzijds het wettelijk kader van ongeoorloofd verzuim kort uiteengezet, anderzijds het geoorloofde verzuim en de typologieën.

Ongeoorloofd verzuim

Er is sprake van ongeoorloofd verzuim wanneer een jongere afwezig is van school zonder een vrijstelling van de leerplicht (NJI, 2024). Ongeoorloofd verzuim is te verdelen in relatief verzuim en absoluut verzuim. Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Van relatief verzuim is sprake als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen verzuimt of vaak te laat komt. Relatief verzuim onderscheidt de onderwijsinspectie in relatief verzuim (16 uur in 4 weken ongeoorloofd) en langdurig relatief verzuim dat zij in 2 subgroepen verdeelt, te weten verzuim tussen 4 weken en 3 maanden en verzuim langer dan 3 maanden. De leerplichtwet [LPW69] hanteert andere termen, maar die inhoudelijk grotendeels overeenkomen. Relatief verzuim wordt binnen de LPW69 verdeeld in wettelijk verzuim, luxe verzuim en overig verzuim. Alle verzuim van jongeren met leer- of kwalificatieplicht²⁰, jonger dan 23 jaar die 16 uur of meer binnen 4 opeenvolgende weken verzuimen of 4 aaneengesloten schoolweken (28 kalenderdagen) continu afwezig zijn worden in de praktijk getypeerd als *thuiszitters*. School is verplicht alle *thuiszitters* tot 18 jaar via het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) aan de leerplichtambtenaar te melden. De leerplichtambtenaar handelt daarop verder en stemt goed af met betrokkenen. Van luxeverzuim is sprake als een jongere zonder toestemming van school buiten de vastgestelde schoolvakanties om verzuimt. Ook in deze situatie wordt de leerplichtambtenaar betrokken. Overig verzuim is verzuim van minder dan 16 uur in 4 weken. School is niet wettelijk verplicht dit verzuim te melden bij de leerplichtambtenaar, maar het is wel een signaal van mogelijke onderliggende problematiek dat door school moet worden onderzocht. De formele handhaving bij ongeoorloofd verzuim ligt dus bij de leerplichtambtenaar. Voor jongeren ouder dan 18 jaar die langer dan vier weken school verzuimen, heeft het Doorstroompunt²¹ een begeleidende taak die gericht is op terugkeer naar een opleiding. Deze jongeren worden op vergelijkbare wijze gemeld als jongeren jonger dan 18 jaar. In bijzondere omstandigheden, of wanneer school twijfelt aan de aard van het geoorloofde verzuim, legt school eveneens contact met de leerplichtambtenaar voor overleg en onderneemt waar nodig actie. Elke school faciliteert een preventief spreekuur van de leerplichtambtenaar. In het preventief spreekuur voeren leerplichtambtenaren gesprekken met jongeren (eventueel met ouder) op school. Op sommige scholen geven leerplichtambtenaren ook voorlichting. Het doel hiervan is om verzuim te voorkomen en

¹⁹ waar 'ouder' staat kan ook ouders, verzorger(s) worden gelezen

²⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/leerplicht-en-kwalificatieplicht>

²¹ Voorheen RMC genaamd: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/vraag-en-antwoord/contact-rtc-regios>

terug te dringen, duidelijke afspraken te maken en jongeren te informeren over eventuele gevolgen als het verzuim verder oploopt. Als de jongere na een preventief spreekuur en/of de voorlichting op school ongeoorloofd verzuimt, wordt hij²² samen met de ouder opgeroepen voor een gesprek om het verzuim te bespreken. Ouder en jongere kunnen dan uitleggen waarom de jongere niet (op tijd) naar de lessen is gegaan. Tijdens het gesprek worden bindende afspraken gemaakt om het ongeoorloofde verzuim te stoppen. De leerplichtambtenaar kan een waarschuwing geven omdat de leerplichtwet is overtreden. Als de bindende afspraken niet worden nagekomen, kan de leerplichtambtenaar verderstreckende maatregelen nemen: vrijwillige (jeugd) hulp, HALT interventie schoolverzuim, met opstellen van een proces verbaal gedwongen hulp civiele kader of dwang in het strafrecht²³.

Geoorloofd verzuim

Geoorloofd schoolverzuim is verzuim op basis van vrijstelling van de leerplicht. Er zijn 3 soorten vrijstelling van de LPW69 mogelijk: vrijstelling voor een aantal uren onderwijs voor kleuters van 5 jaar - hier verder buiten beschouwing gelaten -, vrijstelling voor een (deel van het) schooljaar en vrijstelling voor een korte periode met een goede reden. Vrijstelling voor een (deel van het) schooljaar wordt door de ouder via de leerplichtambtenaar bij de gemeente aangevraagd. Dat moet voor ieder schooljaar opnieuw worden gedaan en voor 1 juli. Redenen om deze vrijstelling te vragen is bij ernstige lichamelijke of psychische klachten. Om deze vrijstelling te verantwoorden is een verklaring van een arts, psycholoog of pedagoog nodig. De jeugdarts mag deze verklaring niet maken. Ook kan deze vrijstelling op basis van religie worden aangevraagd, formeel 'vanwege richtingsbedenking'. Deze vrijstelling vragen ouders bij de gemeente aan middels een speciaal formulier. Verder kunnen ouders deze vrijstelling aanvragen als de jongere wel in Nederland staat ingeschreven, maar in het buitenland naar school gaat en wanneer ouders een rondreizend beroep hebben. Vrijstelling tot slot "voor een korte periode met goede reden" gaat om momenten waarin een jongere om een goede reden niet naar school hoeft. Dat kan gaan om ziekte van de jongere. De ouder moet ziekte binnen 2 dagen op de door de school aangegeven wijze melden op school. Het kan ook gaan om een huwelijk, begrafenis of een religieuze feestdag²⁴ waarvoor vooraf door school vrijstelling kan worden toegekend. Soms wordt deze kortdurende vrijstelling verleend om vakantie te houden buiten de schoolvakanties om, maar op voorwaarden dat deze niet in de eerste 2 weken na de zomervakantie is en mits de ouder door zijn werk niet tijdens de schoolvakantie op vakantie kan, niet eerder in hetzelfde schooljaar buiten de schoolvakanties op vakantie is gegaan of in geen enkele andere schoolvakantie 2 weken achter elkaar op vakantie gegaan kan worden.

Dreigend thuiszitten

Sprake van dreigende, ontluikende of beginnende thuiszitters zijn jongeren die formeel niet voldoen aan de criteria van *thuiszitters*. Zij hoeven wettelijk gezien niet in DUO gemeld worden. Het Samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland laat deze leerlingen echter wel door alle v(s)o-scholen in de MSA opnemen om toe te passen interventies te bespreken die leerlingen kunnen helpen hun schoolaanwezigheid te optimaliseren. Op basis van data, preventie en analyse draagt de MSA bij aan het voorkomen en terugdringen thuiszittersproblematiek. Het kan bij deze dreigende thuiszittende leerlingen gaan om zowel geoorloofd als ongeoorloofd verzuim en een aanwezigheid op school tussen 90% en 95 % van de onderwijstijd. Gemaakte afspraken binnen de regio Noord-Kennemerland betreffen de duidelijkheid die na 4 weken aaneengesloten verzuim aanwezig moet zijn: gaat het om ongeoorloofd verzuim op basis waarvan in DUO wordt gemeld en de leerplichtambtenaar kan acteren of gaat het om geoorloofd (ziekte)verzuim op basis waarvan de jeugdarts, jeugdverpleegkundige dan wel de jeugd- en schoolcoach wordt betrokken.

Typologie schoolverzuim

Naast de 3 categorieën (ongeorloofd, geoorloofd en dreigend thuiszitten) verdeelt SWVNK verzuim in typologie. De 5 typologieën zijn schoolweigering - dit type verzuim verbergt de jongere niet en kan gepaard gaan met bijvoorbeeld stress, angst, of driftbuien en kent ouders die het verzuim niet

²² Waar 'hij' of 'hem' staat, kan ook 'zij', 'haar', 'hun' of 'hen' worden gelezen.

²³https://ingrado.nl/media/files/kennisbank/aanwezigheid_in_het_onderwijs/verzuim_18_min/praktijk_en_instrumenten/Factsheet_MAS_voor_scholen_april20.pdf

²⁴ zoals Eid al-Fitr of Jom Kippoer

accorderen, maar proberen de jongere actief naar school te krijgen (Heyne et al. 2019 in Keppens, Spruyt, & Dockx, 2019). Dit verzuim kan zowel geoorloofd als ongeoorloofd of dreigend thuiszittende jongeren betreffen en overgaan in ziekteverzuim als er een medische verklaring aan ten grondslag ligt. Een 2^e type verzuim is ziekte. Het ziekteverzuim wordt door (de ouder van) de jongere gemeld bij school. Dit kan gaan om bijvoorbeeld doktersbezoek, therapie of griep. De school hanteert hierbij een vrije interne procedure. Ziekteverzuim kan medisch getypeerd worden, maar ook bijvoorbeeld samenhangen met autisme, AD(H)D, zieke ouder/verzorger, scheiding, faalangst, dyslexie,... Ziekteverzuim valt onder geoorloofd verzuim. Een 3^e type is schooluitsluiting die kan gaan om schorsing die een disciplinaire maatregel betreft bij (ernstige) overtredingen en ongeoorloofd gedrag en onder geoorloofd verzuim valt. Ook uitsluiting door school om redenen valt onder dit type. Een 4^e type is schoolonthouding; verzuim waarvan ouder(s) op de hoogte zijn en actief proberen om de jongere thuis te houden of passief pogingen nalaten de jongere naar school te krijgen. Onderzoek wijst uit dat dit type verzuim vooral samenhangt met interne factoren zoals angststoornis, verlatingsangst, of depressie en vaak al begint in het basisonderwijs (Sewell, 2008 in Park et al., 2015). Wanneer dit verzuim samenhangt met interne factoren is het geoorloofd, in andere gevallen kan het om ongeoorloofd verzuimende of dreigend thuiszittende jongeren gaan. Als 5^e en laatste type in dit kader kennen we spijbelen: dit is verzuim zonder toestemming van school en is ongeoorloofd.

Aanpak

Om schoolaanwezigheid te bevorderen formuleert het Steunpunt Passend Onderwijs een aantal succesfactoren²⁵. Het gaat om urgentiebesef, betrokkenheid op alle lagen van de school, formeren van School Aanwezigheid Teams [SAT], het faciliteren van medewerkers, een goede ondersteuningsstructuur in de school en data-geïnformeerd werken. Om verzuim in een vroeg stadium aan te kunnen pakken is verder de samenwerking in de **pedagogische driehoek** (ouder/verzorger-school-jongere) de belangrijkste factor. In het kader van schoolaanwezigheid ligt de nadruk op de samenwerking tussen de ouder²⁶ en school en specifiek om het oudercontact. Toch blijkt dat ouders en school elkaar vaak laat vinden als het gaat om verminderde schoolaanwezigheid. Een kennismaking tussen ouders en school in een vroeg stadium is een goede start binnen de zogenaamde pedagogische driehoek²⁷. Tijdens een kennismakingsgesprek kan in algemene en in specifieke zin, maar in elk geval gestuurde aandacht het beste gevestigd worden op aanwezigheid, in plaats van op verzuim. Bij verzuim ligt de nadruk op ongewenst gedrag, bij aanwezigheid op gewenst gedrag.

Integrale aanpak

Het bevorderen van schoolaanwezigheid vraagt om een **integrale aanpak**. De school heeft hierin, samen met de ouders, leerling en netwerkpartners, een sleutelrol. School signaleert als eerste de verminderde aanwezigheid en schakelt zo snel mogelijk de juiste partners in. Iedere betrokkene kent zijn²⁸ eigen rol, verantwoordelijkheden en werkt goed samen met de andere betrokkenen. Binnen de regio Noord-Kennemerland zijn 10 werkzame factoren voor interprofessionele samenwerking²⁹ geformuleerd.

Monitor School Aanwezigheid [MSA]

Data-geïnformeerd werken begint in de regio Noord-Kennemerland bij het vermelden en monitoren van tier 2-, tier 3-leerlingen³⁰ en de absolute verzuimers in de MSA. Vier maal per jaar bespreekt de ondersteuningcoördinator van de school de MSA met de betrokken consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband, de leerplichtambtenaar, de J&S-coach en de jeugdarts of jeugdverpleegkundige.

²⁵ De Wit, I. (2024). Aan de slag met Schoolaanwezigheid. Utrecht: Steunpunt Passend Onderwijs

²⁶ waar 'ouder' staat kan ook ouders, verzorger(s) worden gelezen

²⁷ <https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/passend-onderwijs/publicaties/betrokken-ouders-en-leerkrachten-kdjonge-dpetteron-2016.pdf>

²⁸ waar 'zijn' staat kan ook haar of hun worden gelezen

²⁹ <https://www.swvnoord-kennemerland.nl/groups/66-onderwijs-jeugdhulp-en-zorg/welcome>

³⁰ https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2023/05/Presentatie_Patricia_A._Graczyk.pdf

De MSA helpt schoolverzuim zo veel mogelijk te voorkomen en in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan. Data en trends verkregen uit de MSA geven enerzijds handvatten ten aanzien van aanpak gericht op het bevorderen van de aanwezigheid op school en ten aanzien van interventies bij beginnende en ernstige problematiek, anderzijds bij het herkennen en onderscheiden van ‘het soort’ verzuim. Per soort, per type, maar ook per tier, per schooltype en per invalshoek (school, gemeente, samenwerkingsverband) blijken andere interventies effectief. De indeling in typologie problematisch schoolverzuim zoals Heyne (et al, 2019) deze formuleert worden in de MSA gebruikt om de problematiek nader te duiden, de risico- en beschermende elementen beter in kaart te brengen en de interventies en preventiemaatregelen te concretiseren.

Het samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland is als alle andere samenwerkingsverbanden, gehouden aan een thuiszittersregistratie die door de inspectie wordt opgevraagd. De MSA dient tevens als basis voor deze thuiszittersregistratie. De inspectie kan scholen en samenwerkingsverbanden op hun resultaten met betrekking tot schoolaanwezigheid aanspreken, houden op deze manier toezicht op de verzuimregistratie en in de gaten of scholen bijvoorbeeld schorsingen melden bij de inspectie, dat een vorm van geoorloofd, maar ongewenst verzuim is.

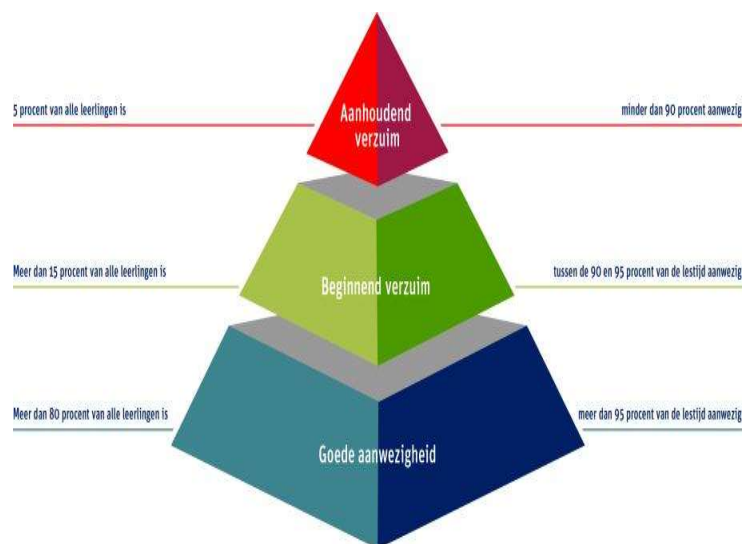
Het belang van **vroege signalering en tijdig interveniëren** is de basis van het Multidimensional-Multitiered system of support [MMTS]³¹. Dit raamwerk biedt een geïntegreerde en systematische benadering om de schoolaanwezigheid van jongeren te verbeteren.

Het raamwerk kent drie niveaus van zowel aanwezigheid als ondersteuning. Voor het ontwikkelen en inzetten van effectieve activiteiten kunnen scholen gebruikmaken van data-gestuurde besluitvorming, een systeem van ondersteuning en evidence-based interventies:

1. onderste blauwe niveau: een schoolbrede basisstrategie met universele activiteiten om alle jongeren te stimuleren naar school te gaan, een focus op het snel signaleren van problemen en verbetering van het pedagogisch klimaat, bijvoorbeeld door een mentorprogramma³²;

2. middelste groene niveau: een meer specifieke strategie met meer individueel of kleine groepjes jongeren gerichte activiteiten waarmee de school zich, samen met ouder(s)/verzorger(s), jongere aangevuld met de leerplichtambtenaar en interne hulpverleners, richt op het inzetten van steun en wegnemen van oorzaken van verzuim zoals een faalangstreductietraining, counseling of het versterken van vaardigheden;

3. bovenste rode niveau: intensieve interventies gericht op de individuele jongere, die langdurig verzuim laat zien en complexere problemen heeft, zoals begeleiding of behandeling vanuit jeugdhulp.

Om te bepalen op welk niveau of *tier* een jongere zich bevindt, wordt er gekeken naar de totale aanwezigheid van de jongere over een bepaalde periode. Een goed te gebruiken richtlijn voor de praktijk is dat alle jongeren die zich in tier 1 (onderste blauwe niveau) bevinden tussen de 100% en 95% aanwezig zijn en vrijwel altijd op school komen. In tier 2 (middelste groene niveau) bevinden zich jongeren die tussen de 95% en 90% op school aanwezig zijn en opkomend, mild verzuim laten zien. In tier 3 (bovenste rode niveau) bevinden zich jongeren die minder dan 90% op school aanwezig zijn. Dit zijn jongeren met structureel en zwaar verzuim.

³¹ Kearney, C.A., & Graczyk, P. (2014). A response to intervention model to promote school attendance and decrease school absenteeism. *Child and Youth Care Forum*, 43(1).

³² <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/het-creeren-van-een-goed-pedagogisch-klimaat-in-de-klas>

Proeftuin Schoolaanwezigheid

Geen enkele jongere langer dan drie maanden zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Om de potentiële negatieve effecten van schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen, is het van belang om dit verzuim zo vroeg mogelijk te signaleren en er op te reageren in plaats van te wachten tot er sprake is van problematisch verzuim. De huidige richtlijnen in Nederland stimuleren dit onvoldoende. Op het moment dat ongeoorloofd schoolverzuim bij 16 uur in 4 weken via DUO wordt gemeld, is er reeds sprake van problematisch schoolverzuim volgens de criteria van het MD-MTSS raamwerk. Scholen worden vanuit die richtlijnen niet gestimuleerd om geoorloofd verzuim in kaart te brengen, terwijl uit de cijfers van het samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland steeds blijkt dat het accent van het zorgwekkend verzuim juist ligt bij het geoorloofde (ziekte)verzuim. Sinds 2018 wordt het geoorloofd verzuim van elke v(s)o-school uit de regio Noord-Kennemerland 4 maal per schooljaar in kaart gebracht. Dit geeft inzicht in de trends van het verzuim binnen Noord-Kennemerland en legt het feit bloot dat het merendeel van het verzuim in ons samenwerkingsverband uit geoorloofd (ziekte)verzuim bestaat. Om het gezamenlijk geambieerde doel *‘leerrecht voor ieder kind’* te kunnen behalen is het noodzakelijk om met name het geoorloofde verzuim terug te dringen. De Proeftuin ontwikkelt en reikt tools en handvatten aan die het voor scholen mogelijk maakt schoolverzuim zo vroeg mogelijk te signaleren, te duiden en te interveniëren. Middels een schoolbrede aanpak wordt langdurig verzuim voorkomen en teruggedrongen.

MAZL

MAZL (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen) is een door de GGD-geïnitieerde methodiek die door scholen en jeugdgezondheidszorg-instellingen, ondersteund door gemeenten/LPA, wordt toegepast om vo-jongeren met ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Hierdoor wordt ziekteverzuim teruggedrongen en langdurend thuiszitten en voortijdig schoolverlaten voorkomen. MAZL is bedoeld voor alle ziekgemelde jongeren in het voortgezet onderwijs. MAZL richt zich op de volgende intermediaire groepen: ouders, schoolmedewerkers zoals receptionisten, conciërges, docenten, mentoren, ondersteunings-, leerjaar- en verzuimcoördinatoren, jeugdartsen en leerplichtambtenaren. MAZL is in 2017 door de Erkenningscommissie Interventies erkend als *“eerste aanwijzingen voor effectiviteit”*³³ De werkwijze begint - bij een tevoren afgesproken vaste verzuimomvang - met een verzuimgesprek met de leerling en ouders dat door de mentor of de ondersteunings-, leerjaar- en verzuimcoördinator van school wordt geleid, waarna een consult kan worden aangevraagd bij de jeugdarts. Er wordt samen een plan van aanpak gemaakt, uitgevoerd en gemonitord, totdat de onderwijskansen en gezondheid van de leerling geoptimaliseerd zijn en het ziekteverzuim is afgenomen. MAZL heeft een collectieve en individuele component. Er is aandacht voor elke leerling met ziekteverzuim, waarbij zorg en (leer)ontwikkeling van de leerling centraal staat (het collectieve component). Leerlingen met verhoogd ziekteverzuim (volgens de MAZL-criteria: vanaf de 4de keer in 12 schoolweken of de 7de schooldag aaneengesloten ziekgemeld) volgen het ‘MAZL-traject’ (individuele component): een verzuimgesprek door school met leerling en ouders, waarna de jeugdarts om advies gevraagd kan worden. De GGD is in september 2020, na toekenning van financiering uit BUCH, Alkmaar, Langedijk en Heerhugowaard, gestart met de implementatie van de methodiek. Het streven is om aan het einde van schooljaar 2023-2024 de implementatie voltooid te hebben. Alle VO-scholen³⁴ in de regio Noord Kennemerland werken dan met de MAZL methodiek.

Als een ouder/jongere niet meewerkt aan de verzuimaanpak/MAZL van school, informeert school de ouder dat zij de afwezigheid van de jongere aanmerkt als ongeoorloofd verzuim, omdat zij niet heeft kunnen vaststellen dat het verzuim geoorloofd is. De uren waarin de jongere afwezig is, worden als ongeoorloofd verzuim in het leerlingvolgsysteem genoteerd, bij minder aanwezigheid dan 95% opgenomen in de MSA (dreigend thuiszitter) en gemeld bij LPA. Ongeoorloofd verzuim kan bij 1 uur verzuim bij de LPA worden gemeld, maar wordt het te allen tijde bij het bereiken van de wettelijke termijn van 16 uur in 4 weken. Wordt ziekteverzuim in combinatie met ongeoorloofd verzuim signaleerd, dan doet school een DUO melding voor het deel ongeoorloofde verzuim (overig verzuim). De betrokken jeugdarts voert de methodiek dus in samenwerking met school en LPA uit: school signaleert, jeugdarts adviseert, LPA handhaaft.

³³ <https://www.nji.nl/interventies/erkenningsprocedure#beoordeling-door-de-erkenningscommissie>

³⁴ vso/go-scholen werken niet volgens de MAZL-methodiek in de regio Noord-Kennemerland

Betrokkenen

Pedagogische driehoek - ouders & leerling

In de handreiking ouderbetrokkenheid³⁵ bij schoolverzuim van Ingrado staan 9 tips:

1. beschouw ouders als volwaardige gesprekspartners;
2. betrek ouders bij het maken van de regels rond aanwezigheid;
3. betrek ouders bij het updaten van het verzuimprotocol;
4. stimuleer oudercontact;
5. bespreek bij de start het schooljaar de regels van aanwezigheid en verzuim;
6. reik een informatiekaart uit in de eerste schoolweek (een passage in de schoolgids volstaat niet);
7. zorg dat ouders de aanwezigheid monitoren en informeer ouders direct bij afwezigheid;
8. les bij elk gepland driehoeksgesprek eerst de nadruk op de aanwezigheid;
9. evalueer de ingezette aanpak met de ouders, leerling en eventueel extern betrokken partners.

Pedagogische driehoek - school

- school handelt zo preventief mogelijk en volgens protocol;
- mentor betreft leerling en ouders bij (geïntegreerde/preventieve) verzuimgesprekken ;
- school signaleert de ondersteuningsbehoefte en formuleert een aanbod dat uitval voorkomt;
- kan advies inwinnen bij de aan de school verbonden consulent passend onderwijs;
- betreft zijn J&S-coach in als opgroeien, opvoeden en/of veiligheid in het geding is;
- betreft jeugdarts, jeugdverpleegkundige of de POH als medische redenen een rol spelen;
- betreft leerplichtambtenaar als er (een vermoeden van) ongeoorloofd is;
- maakt bij minder dan 95% schoolaanwezigheid (tier 2) plan van aanpak met SMART-afspraken over regie, doelen, tijdspad en evaluatie;
- noteert (dreigend) thuiszittende jongeren op de MSA³⁶;
- legt en onderhoudt contact met de (dreigend) thuiszittende jongere en de ouder;
- organiseert elke zes weken een MDO met betrokkenen: school overlegt met kernpartners wie aanwezig is en zorgt voor verslaglegging en verspreiding onder alle betrokkenen;
- biedt een aangepast onderwijs- en/of ondersteuningsarrangement aan voor de (dreigend) thuiszittende jongere en handelt indien van toepassing volgens de Variawet³⁷;
- is regiehouder over onderwijsaanbod zolang de jongere bij de school is ingeschreven;
- stelt in overleg met betrokkenen aan welk (aangepast) onderwijsperspectief wordt toegewerkt.

Samenwerkingsverband

- samenwerkingsverband verzamelt 4 maal per jaar anoniem de (dreigend) thuiszittende leerlingen uit de regio, de ingezette interventies, de gesignaleerde trends en analyseert de verkregen data om die te vertalen naar een met de scholen te delen trimesterverslag en passend beleid;
- beleid is up-to-date, zowel preventief als curatief en op samenwerking gericht;
- ondersteunt, faciliteert of biedt scholen trainingen en workshops ihkv schoolaanwezigheid³⁸;
- bij de school betrokken consulent passend onderwijs bespreekt tenminste 4 keer per jaar de (dreigend) thuiszittende leerlingen met de ondersteuningcoördinator van de school, leerplichtambtenaar, J&S-coach VO en de jeugdarts/jeugdverpleegkundige GGD;
- bij de school betrokken consulent passend onderwijs ondersteunt school bij en monitort opzet en ontwikkeling van interventies aanleiding van de aanbevelingen uit het trimesterverslag;
- samenwerkingsverband sluit bij een MDO aan wanneer een verzuimende leerling langer dan 4 weken aaneengesloten niet op school is en ondanks het plan van aanpak geen onderwijs volgt;

³⁵ ouderbetrokkenheid po-vo.pdf (ingrado.nl)

³⁶ Monitor School Aanwezigheid van het SWVNK

³⁷ Home - Wet- en regelgeving - SWVNK (swvnoord-kennemerland.nl)

³⁸ als MAZL, Proeftuin schoolaanwezigheid, oplossingsgerichte gespreksvoering

- is betrokken als individuele bovenschoolse interventies CLEO of HITT nodig zijn;
- wijst school en andere netwerkpartners op de mogelijkheden tot opschaling;
- bespreekt het trimesterverslag in de regiegroep thuiszittende leerlingen;
- regiegroep bestaat uit de samenwerkingsverbanden Noord-Kennemerland voor primair en voortgezet onderwijs en een functionaris vanuit de gemeente;
- bespreekt jaarlijks met LPA de leerlingen met absolute en vrijstelling van leerplicht 5a door;
- initieert middels de netwerkgroep HAS elke 2 jaar een reflectiemoment ten aanzien van rollen en taken. Dit is een voortdurend ontwikkelproces.

Leerplichtambtenaar

- De leerplichtambtenaar houdt toezicht op naleving van de leerplichtwet en draagt bij aan het voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 18 jaar zonder startkwalificatie;
- geeft voorlichting, adviseert, bemiddelt, verwijst;
- werkt bij voorkeur preventief, werkt samen met kernpartners;
- behandelt meldingen van (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim. Wettelijk verzuim (meer dan 16 uren in 4 weken) moet altijd gemeld worden. Overig verzuim mag altijd gemeld worden;
- houdt preventieve verzuimspreekuren op scholen voor vo;
- sluit met J&S-coach vo en jeugdarts/-verpleegkundige GGD aan bij het MSA-overleg van scholen;
- doet na een DUO melding onderzoek en tracht de schoolaanwezigheid te verbeteren;
- sluit aan bij een MDO wanneer (mogelijk) sprake is ongeoorloofd verzuim;
- bevordert de samenwerking met alle bij de leerling betrokken partijen;
- heeft als uitgangspunt: lichte aanpak waar het kan, zwaardere aanpak waar het moet. De voorkeur gaat altijd uit naar vroegtijdige inzet van vrijwillige jeugdhulp;
- kan HALT verwijzing doen, in uiterste gevallen dwang in civiel of strafrechtelijk kader toepassen;
- behandelt verlofaanvragen bijzondere omstandigheden boven de 10 schooldagen;
- beoordeelt aanvragen en voert regie bij vrijstellingen van leerplicht;
- handelt volgens de Leerplichtwet, de ambtsinstructie, de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en het Protocol Schoolaanwezigheid van het samenwerkingsverband;
- vult voor elke 7de van de maand de lijst absoluut verzuim en vrijstellingen 5a binnen de MSA in.

Jeugd & Schoolcoach vo

- De J&S-coach wordt door de school/de ondersteuningscoördinator [oco] zo vroeg mogelijk betrokken bij een leerling bij wie sprake is van verzuim;
- maakt met de oco een analyse van de verzuimoorzaak en wat dit betekent voor het gezin;
- sluit aan bij een MDO, waar met leerling en ouder het verzuim besproken wordt;
- brengt systeemfactoren in kaart, motiveert voor hulp, verwijst of leidt door naar hulpverlening;
- adviseert (i.a.m. jeugdarts) oco bij het opstellen van een integraal plan (OPP);
- adviseert oco wanneer ingezette hulp onvoldoende is of stagneert.

N.B.: wanneer hulpverlening is betrokken, is inmenging van de J&S-coach in principe niet nodig. Bij stagnerende trajecten kan de ondersteuningscoördinator de J&S-coach betrekken. School verzekert zich van instemming van de ouder bij betrokkenheid van J&S-coach.

Jeugdarts en -verpleegkundige (JGZ-team)

- JGZ-teams zijn op iedere school betrokken;
- de jeugdverpleegkundige is het vaste aanspreekpunt op school;
- bij zorgen over de ontwikkeling van een leerling, consulteert school het JGZ-team;
- JGZ neemt bij leerlingen in de 2^e en 4^e klas jaarlijks een digitale vragenlijst af, ook t.a.v. verzuim in zowel algemene als specifieke zin, te weten over de voorafgaande 4 weken;
- stuurt de leerling een digitale boodschap bij verhoogd verzuim;
- nodigt leerlingen persoonlijk uit als antwoorden daartoe aanleiding geven;

- heeft op alle VO- scholen de MAZL methode³⁹ geïmplementeerd;
- biedt alle VO-scholen MAZL-workshops aan;
- volgt alle stappenplan van MAZL aan de hand van de volgende criteria;
 - > 7 dagen aangesloten ziek;
 - > 4 keer ziek binnen 12 weken;
 - bij dreigend ongeoorloofd (ziekte)verzuim (school signaleert bij JGZ);
 - bij zorgen en/of zorgwekkend (ziekte)verzuim (school signaleert bij JGZ);
- verkent met jongere/ouder/school/J&S-coach/hulpverlener mogelijkheden van re-integratie;
- maakt samen met jongere en ouder een plan van aanpak;
- overlegt zo nodig met behandelaars/hulpverleners;
- schakelt waar nodig jeugdverpleegkundige in;
- verwijst waar nodig naar andere passende hulp of ondersteuning;
- koppelt bevindingen en afspraken terug naar de school met toestemming van jongere en ouders;
- geeft een (niet-bindend) advies aan school ten aanzien van de gewenste zorg, ondersteuning, aanpassingen en mogelijke lesdeelname;
- sluit op verzoek aan bij een MDO (multidisciplinair overleg).

Vrijstelling van leerplicht

Wanneer een leerplichtige jongere (al dan niet tijdelijk) niet in staat is onderwijs te volgen, kan een ouder via LPA een beroep op vrijstelling van de leerplicht doen bij het College van B&W van de gemeente waar de leerling woonachtig is. Indien een vrijstelling wordt toegekend, telt deze tot het einde van het lopende schooljaar. Bij een langere vrijstelling, is een jaarlijkse verlenging nodig (zie bij geoorloofd verzuim). De te volgen procedure doelt op een eenduidige werkwijze, borgen van schoolbetrokkenheid, toezien op eventuele resterende mogelijkheden voor een passend onderwijsaanbod, vergroten van onderwijsdeelname en terugdringen van het aantal vrijstellingen. Aanleiding voor een verzoek tot vrijstelling binnen het vo kan als hiervoor kort benoemd gevonden worden in of samenhangen met lichamelijke of psychische ongeschiktheid. De wettekst van artikel 7 van de leerplichtwet [LPW69]⁴⁰ is hierbij leidend. De te volgen route is grofweg de volgende: de ouder doet een beroep op vrijstelling bij de leerplichtambtenaar [LPA] van hun gemeente. LPA neemt verzoek in behandeling, stuurt het door naar de aangewezen GGD-arts⁴¹ op basis waarvan onderzoek plaatsvindt. Bij toekenning stelt deze GGD-arts een medische verklaring op die wordt gedeeld met de LPA. LPA informeert de ouder schriftelijk of de vrijstelling is toegekend. Tijdens het onderzoek worden betrokkenen gevraagd om hun zienswijze. Te denken valt aan behandelaars, ondersteuningscoördinator, bij de school betrokken jeugdarts en de betrokken consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband. De verslagen van de MDO's die voorafgegaan zijn aan het verzoek worden bij de ouder opgevraagd. Wanneer een verzoek wordt afgewezen, wijst onderzoek uit dat er nog onbenutte mogelijkheden zijn voor een passend onderwijsaanbod. LPA informeert school en het samenwerkingsverband over de afwijzing. School neemt vanuit het ontwikkelingsperspectiefplan [OPP] contact op met het samenwerkingsverband om de concrete mogelijkheden voor een passend onderwijsaanbod te realiseren. Het vrijstellingsverzoek wordt toegewezen als er in ieder geval voor het (resterende deel van het) lopende schooljaar geen mogelijkheden zijn voor een passend onderwijsaanbod. De vrijstelling wordt door LPA vastgelegd in het Landelijk Vrijstellingsregister en werkt het specifieke deel van de MSA hiermee bij. Even voor het verstrijken van de duur van de vrijstelling, neemt LPA contact op met de ouder en school en bespreekt een mogelijke terugkeer naar het onderwijs/school. Is dat nog niet mogelijk, wordt door de ouder via LPA een verlenging van de vrijstelling aangevraagd. Bij toegekende vrijstelling schrijft school een jongere conform LPW69 uit. De ouder kan opnieuw bij school aanmelden als hervatting van het onderwijs aan de orde is. In een enkel geval wordt vrijstelling afgegeven tot het 18e jaar. Wordt een leerling met deze vrijstelling in de periode tot 18 jaar toch ingeschreven op een school, dan vervalt deze vrijstelling. Een vrijstelling voor jongeren die (lang moeten) wachten op een passend zorg- en/of onderwijsaanbod wordt niet toegekend. Wanneer deze jongeren door het lange wachten (dreigend) thuiszitter zijn geworden,

³⁹ Nederlands Centrum Jeugdgezondheid | Wat is M@ZL? (ncj.nl) en zolang gemeenten MAZL financieren

⁴⁰ <http://www.wetboek-online.nl/wet/Leerplichtwet%201969/7.html>

⁴¹ Niet-zijnde de jeugdarts die betrokken is bij de school

worden zij opgenomen in de MSA. Van belang is verder dat de verklaring van de aangewezen onafhankelijk GGD-arts een bindend advies is dat door LPA wordt opgevolgd.

Het aantal vrijstellingen 5A binnen het samenwerkingsverband wordt vier keer per jaar anoniem aan de Inspectie van het Onderwijs doorgegeven. Die cyclus loopt synchroon met besprekingen MSA die de vo-consulenten passend onderwijs van het samenwerkingsverband vo Noord-Kennemerland met de 25 scholen hebben: uiterlijk 1 september, 1 januari, 1 maart en 1 juni. Jaarlijks medio maart vindt overleg plaats tussen het samenwerkingsverband, LPA's van de vijf gemeenten en de jeugdartsen. De in het genoemde specifieke deel van de MSA genoteerde jongeren die middels artikel 5 sub a zijn vrijgesteld van de leerplicht, worden tijdens het overleg besproken en waar mogelijk en/of nodig actie ondernomen. Na toekenning van vrijstelling zorgt de school waar de jongere dan staat ingeschreven dat de voor het onderwijs relevante gegevens te weten het OPP, laatste MDO-verslag en toestemmingsformulier overdracht, binnen TopDossier worden gedeeld met het samenwerkingsverband. Door zowel de MSA-besprekingen, als jaarlijkse bespreking en TopDossier wordt geborgd dat de jongere in beeld blijft zolang de vrijstelling loopt en na het 18^e jaar kan worden overgedragen naar het Doorstroompunt.

Bijlage 1: typologie vs categorie MSA

Reden afwezigheid/typologie	Registreren als/categorie
Spijbelen/te laat komen: <ul style="list-style-type: none"> • betreft hele uren of dagen • bij aanvang van een lesuur • reden onbekend of niet legitiem 	a.d.h.v. het aantal/frequentie: dreigende thuiszitter
Schoolweigering: <ul style="list-style-type: none"> • reden legitiem -> • reden onbekend of niet legitiem -> 	Geoorloofd afwezig (Dreigende) thuiszitter
Vrije dag/vakantie zonder toestemming (= luxeverzuim)	Ongeoorloofd verzuim
Bezoek (huis)arts, specialist en ziekte: niet conform gemeld	Ongeoorloofd verzuim
Schoolonthouding (door ouders)	a.d.h.v. het aantal/frequentie: (dreigende) thuiszitter
Ziek, conform gemeld: <ul style="list-style-type: none"> • binnen 2 dagen volgens leerplichtwet • door één van de ouder(s)/verzorger(s) • bij 18+ gemeld door de leerling • schriftelijke verklaring 	Geoorloofd afwezig
Schooluitsluiting (externe schorsing en school meldt ook aan inspectie)	Geoorloofd afwezig
Vrije dag/vakantie met toestemming van directeur of LPA	Geoorloofd afwezig
Verlof gewichtige omstandigheden	Geoorloofd afwezig

Bijlage 2: melden

LPW69-verzuim	Wanneer	Waar
Absoluut verzuim	Als een leerplichtige jongere niet (meer) staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling.	In- of uitschrijving binnen 7 werkdagen bij DUO
Relatief verzuim	Bij verzuim van ten minste 16 uren les- of praktijktijd (inclusief stage) in een opeenvolgende periode van 4 weken	Verzuimloket (DUO) of handmatig
Luxe verzuim	Als een leerplichtige jongere zonder toestemming van school wegblijft vanwege extra vakantie of familiebezoek	Telefonisch/ per mail LPA op de hoogte brengen + melden via het verzuimloket (DUO) of handmatig
Relatief verzuim 18+ en voortijdig schoolverlaten	Bij verzuim van ten minste 16 uren les- of praktijktijd (inclusief stage) in een opeenvolgende periode van 4 weken	Verzuimloket (DUO)/eventueel exit procedure
Te laat	Tot 6 maal: eigen registratie school 6 maal: via DUO melding LPA + verzuimspreekuur OF 9 maal: brief naar ouder + via DUO melding bij LPA 15 maal: DUO melding, LPA nodigt leerling en ouder uit voor gesprek	Verzuimspreekuur op vo-school ⁴²

⁴² in afwachting van nader bericht vanuit het regio-overleg LPA is het onduidelijk of een jongere één keer in zijn schoolloopbaan naar het verzuimspreekuur mag dan wel één keer per schooljaar (ook van toepassing m.b.t. bijlage 3)

Bijlage 3: procedure

Geoorloofd afwezig w.o. geoorloofde schoolweigering				
Verlof	Soort	Reden	Benodigd	Via
		regulier	HA, fysio, tandarts, HV, ...	toestemming vooraf
	bijzonder verlof	"Aanvraag vrijstelling van geregeld schoolbezoek"	aanvraagformulier website woonplaats-gemeente	MT
Geoorloofd afwezig: ziekteverzuim				
Wanneer	Wie	Vervolgactie	Wat	Waar
1 ^e dag ziek	ouder belt school	meldpunt	registreren	LVS
maandag v/d nieuwe week nog ziek	ouder belt school opnieuw	meldpunt	registreren	LVS
≥ 4e ziekmelding binnen 12 weken	meldpunt -> mentor	mentor spreekt ouder verzuimgesprek mentor-leerling	reden afwezigheid	LVS + MSA
7 ^e dag aaneengesloten ziekgemeld	mentor -> MT ⁴³ mentor-> oco oco -> jeugdarts oco -> J&S-coach	oco betreft &S-coach oco verwijst naar jeugdarts	gesprek SA gesprek met ouder/leerling (MAZL) + advies	OPP OPP PvA
frequente/opvallende absentie	jeugdarts-> MT/oco J&S -> MT/oco oco -> SWVNK e/o LPA	bij zorg: OT inzetten indien nodig: opschalen bij ongeoorloofd: LPA-route	handelingsplan OPP JOS/jeugdzorg MAS	TopDossier [TD] TD TD
> 4 weken aaneengesloten geoorloofd absent	mentor -> MT, oco oco -> SWV, LPA, J&S	oco organiseert MDO oco zorgt voor (vervolg)acties oco meldt	MDO-verslag handelingsplan OPP verzuim	TD TD MSA en LVS
>>> doel: terugkeer school/onderwijs + registratie op orde				
niet op orde	meldpunt checkt LVS	meldpunt noteert voorlopig OA meldpunt spreekt leerling	registratie SA registratie SA	LVS LVS
> 5 dgn niet op orde	meldpunt meldt bij MT	MT belt/mailt ouder	registratie SA	LVS
Ongeoorloofd afwezig - w.o. spijbelen en ongeoorloofde schoolweigering				
Wanneer	Wie	Vervolgactie	Wat	Waar
een of enkele lesuren	meldpunt -> MT	MT spreekt ouder/leerling 1 ^e lijns ondersteuning check	leerling haalt tijd in MT: registreren	School LVS
16 uur cumulatief (in 4 weken) en herhaling 16 uur cumulatief (4 weken)	meldpunt -> MT MT -> oco oco -> LPA oco -> SWVNK oco -> J&S-coach	MT: schriftelijk contact ouder MT meldt LPA via DUO MT bespreekt werk leerling LPA stemt af met school oco meldt J&S spreekt met leerling 2 ^e lijns ondersteuning inzet	inhalen gemiste tijd* inhalen achterstallig* werk ->MT evt. actie vanuit LPA dreigend thuiszitter onderzoek oorzaak a.d.h.v. onderzoek	LVS LVS LPA-registratie MSA en LVS OPP OPP, LVS en TD
2 - 4 weken aaneengesloten afwezig	mentor -> MT mentor -> oco	school organiseert binnen 3 wkn na 1 ^e afmelding MDO oco meldt evaluatie MDO binnen 6 wkn	MDO-verslag evt. actie vanuit LPA evt. actie vanuit J&S dreigend thuiszitter verslag	TD LPA-registratie en OPP/TD MSA en LVS LVS en TD
> 4 weken ongeoorloofd aaneengesloten afwezig	oco -> via DUO-> LPA oco -> MSA oco -> ketenpartners	melding DUO actie vanuit LPA oco meldt oco organiseert MDO	melding verzuim interventie thuiszitter verslag & plan	DUO LPA-registratie MSA en LVS OPP en TD
Ongeoorloofd - te laat komen				
3 x	meldpunt -> leerling meldpunt -> mentor	mentor spreekt ouder mentor spreekt leerling	ouderbetrokkenheid ondersteuning	LVS LVS
6 x	meldpunt -> leerling meldpunt -> mentor mentor -> oco / LPA / J&S-coach / MT	schriftelijk contact ouder mentor spreekt leerling LPA spreekt leerling J&S-coach begeleidt MT zet evt in	brief onderzoekt verzuimsprek LPA begeleiding OT interventie (zie *)	LVS LVS LVS OPP/TD LVS
9 x	idem als bij 6X oco -> jeugdarts oco -> SWVNK	idem als bij 6X jeugdarts spreekt ouder/ln oco meldt	idem als bij 6X consult dreigend thuiszitter	Idem als bij 6X LVS MSA en LVS
12 x	idem als bij 9X MT/oco -> LPA LPA -> ouder/leerling	Idem als bij 9X oco meldt actie vanuit LPA	idem als bij 9X dreigend thuiszitter interventie	Idem als bij 9X DUO, MSA, LVS LPA-registratie
15 x	idem als bij 12X oco -> SWVNK	idem als bij 12X oco organiseert MDO	idem als bij 12X plan van aanpak	Idem als bij 12X OPP/TD

⁴³ MT is verantwoordelijk voor registratie en actie bij verzuim. MT kan taak delegeren

Bijlage 4: verzuimspreekuur LPA

De bedoeling van verzuimspreekuren is het aanspreken van leerlingen op licht en beginnend verzuim. Door vroegtijdig verzuim aan te pakken kan zorgwekkend verzuim en schooluitval worden voorkomen.	
Wie	leerlingen van school: <ul style="list-style-type: none"> - alle leeftijden (ook 18+) - alle gemeenten in de regio Noord- Kennemerland leerlingen van buiten de regio worden niet aangemeld voor het spreekuur. Voor hen wordt een DUO melding gedaan ovr 'overig' verzuim
Wat	beginnend/dreigend verzuim: <ul style="list-style-type: none"> - 6 tot 15 uur ongeoorloofd verzuim of - 6 tot 9 keer te laat komen - met een totaal van maximaal 15 uur/keer op voorwaarde van nog geen eerdere DUO- melding in het lopende schooljaar i.v.m. 16u in 4 weken afwezig of 15x te laat
Wanneer	maximaal 1X (bij uitzondering max 2X) per schooljaar. Blijft dit zonder effect: leerling wordt opnieuw via DUO gemeld bij eigen woongemeente
Hoe	verzuimgesprek van 10 minuten + evt 5 minuten per leerling extra voor administratie
Uitzonderingen	<ul style="list-style-type: none"> - leerlingen met eerdere DUO melding - leerlingen met een verwacht contraeffectief effect op het gesprek - leerlingen die direct al meer nodig hebben-> DUO-melding overig verzuim - leerlingen met een Halt-waarschuwing in voorgaande schooljaar na meervoudig waarschuwen in voorgaande jaar/jaren
School en LPA maken afspraken over de spreekuren	
School: licht ouder in via mail en selecteert de leerlingen spreekuur maakt lijst met NAW-gegevens leerlingen plant leerlingen in op het spreekuur stuurt leerling schriftelijk uitnodiging (mail) doet een DUO melding ovr verzuimspreekuur draait verzuimoverzicht lln uit voor LPA	LPA ontvangt uiterlijk 5 werkdagen tevoren de lijst ontvangt uiterlijk 5 werkdagen tevoren de agenda
	LPA voert verzuimgesprek 18- waarschuwing: zonder effect mondt uit in officiële verzuimmelding, HALT of PV
	LPA die leerling gesproken heeft, stuurt: <ul style="list-style-type: none"> - leerling uit eigen gemeente 18- een waarschuwing in standaardbrief aan ouder; - leerling uit andere gemeente 18- een mail aan andere gemeente met terugkoppeling. De woongemeente verstuurt de waarschuwing in een standaardbrief aan de ouders en verwerkt informatie in het leerlingvolgsysteem; - leerling 18+ uit hele regio en mail aan rnc.leerplicht@alkmaar.nl met terugkoppeling. De RMC-administratie verstuurt de standaardbrief (bijlage C) en verwerkt informatie in het leerlingvolgsysteem. LPA die leerlingen gesproken heeft: <ul style="list-style-type: none"> - verstuurt een terugkoppeling aan school van de gesproken leerlingen; - maakt een lijst van niet-verschenen leerlingen
Loopt niet-verschenen leerlingen na en <ul style="list-style-type: none"> - zet niet-verschenen leerlingen met een goede reden door naar volgende spreekuur - geeft leerlingen zonder goede reden door aan woongemeente. 	LPA wacht volgende spreekuur af LPA pakt dit meteen op

STERKE KINDEREN

SAMENWERKINGSVERBAND VO NOORD-KENNEMERLAND

Adres

Hertog Aalbrechtweg 5
1823 DL Alkmaar

Algemeen

www.swvnk.nl
secretariaat@swvnk.nl
072 79 20 100